

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٠٧٨٨٤

۸۷/۱/۱۰۰ ۵۷۲
۱۱/۱۲/۸۷

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم زمین

گروه آموزشی جغرافیا

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد M.Sc

جغرافیا و برنامه ریزی شهری

عنوان پایان نامه :

تاثیر شهرکهای صنعتی بر توسعه فضایی استان ایلام

استاد راهنما :

سرکار خانم دکتر جمیله توکلی نیا

استاد مشاور :

دکتر محمد تقی رضویان

دکتر سید حسن معصومی اشکوری

نگارنده :

علیرضا نعمتی

نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۷ - ۸۶

۱۰۶۸۸۴

موسسه مطالعات و تحقیقات
جغرافیایی

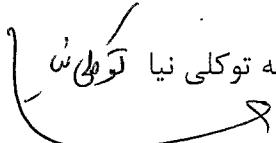
۱۳۸۷ / ۱۰ / ۱ - ۴

بسمه تعالی
وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم زمین
گروه جغرافیا
تأییدیه دفاع از پایان نامه
کارشناسی ارشد

این پایان نامه توسط آقای: علیرضا نعمتی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته:

جغرافیا گرایش: برنامه ریزی شهری در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱۹ مورد دفاع قرار گرفت و براساس

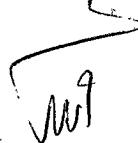
رأی هیأت داوران با نمره ۱۹،۴ و درجه عالی پذیرفته شد .

استاد راهنما خانم دکتر: جمیله توکلی نیا

استاد مشاور آقای دکتر: محمد تقی رضویان

استاد مشاور آقای دکتر: سید حسن معصومی اشکوری

استاد داور آقای دکتر: بیژن رحمانی

استاد داور خانم دکتر: زهره فنی

تقدیر و تشکر :

اکنون که به لطف خداوند بزرگ نگارش این رساله به پایان رسیده است بر خود لازم می دانم از کلیه عزیزانی که به نحوی در انجام آن، نگارنده را یاری نموده اند تقدیر و تشکر نمایم :

نخست از استاد ارجمند "سرکار خانم دکتر جمیله توکلی نیا" که همواره دانشجویان خویش را با رویی گشاده و فروتنی می پذیرند صمیمانه تشکر می نمایم همچنین مراتب تشکر و سپاسگزاری خود را به حضور اساتید مشاور جناب آقای "دکتر محمد تقی رضویان" و "جناب آقای دکتر سید حسن معصومی اشکوری" که با قبول مشاوره این رساله مرا مورد لطف خویش قرار داده اند، تقدیم می دارم. از اعضای محترم هیئت داوران، اساتید محترم گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه شهید بهشتی که از محضرشان بهره های فراوان برده ام تشکر می کنم. در اینجا اجازه می خواهم مراتب قدرشناسی و احترام خود را به حضور پدر و مادر عزیزم به خاطر زحمات شبانه روزیشان و صبر و شکیبایی همسر و دختر مهربانم داشته باشم. از کلیه دوستان و همکاران و کارشناسانی که در مراحل مختلف این پژوهش با اینجانب همکاری بی دریغی داشته اند بخصوص برادر عزیزم جناب آقای نورالدین رحمتی نهایت احترام و سپاسگزاری را می نمایم .

اقرار و تعهدنامه

اینجانب علیرضا نعمتی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم زمین، گروه جغرافیا، رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری، پایان نامه حاضر را بر اساس مطالعات و تحقیقات شخصی خود انجام داده و در صورت استفاده از داده‌ها، مآخذ، منابع و نقشه‌ها به طور کامل به آن ارجاع داده‌ام، ضمناً داده‌ها و نقشه‌های موجود را با توجه به مطالعات میدانی - صحرایی خود تدوین نموده‌ام. این پایان نامه پیش از این به هیچ وجه در مرجع رسمی یا غیر رسمی دیگری به عنوان گزارش یا طرح تحقیقاتی عرضه نشده است. در صورتی که خلاف آن ثابت شود، درجه‌ی دریافتی اینجانب از اعتبار ساقط شده، عواقب و نتایج حقوقی حاصله را می پذیرم.

تاریخ ۱۳۸۷/۵/۱۹

امضاء

چکیده:

بخش صنعت در سازماندهی فضایی کشور و رشد و توسعه منطقه‌ای نقش کمتر خلاق را ایفا کرده است. این بخش به جای توجه به کانون‌های توسعه به سمت قطب‌های صنعتی حرکت کرده است. با ایجاد شهرک‌های صنعتی در استان ایلام که با استقرار آنها در شهرستان ایلام که مرکز استان است شروع شد، نوعی عدم تعادل فضایی در سطح منطقه شکل گرفت که با تداوم احداث شهرک‌های صنعتی، هدف آن بود که توسعه فضایی در استان ایلام به سمت تعادل و توازن حرکت کند. شهرک‌های صنعتی یکی از مهم‌ترین اشکال استقرار صنعت در فضا به شمار می‌روند. مقایسه تطبیقی در سطح استان در دو مقطع زمانی تأثیر فعالیت‌های صنعتی در شکل شهرک‌ها را آشکار می‌سازد. و آثار متفاوت اقتصادی، اجتماعی و فضایی ناشی از آن را به نمایش می‌گذارد. لذا این پژوهش با بهره‌گیری از داده‌های مربوط به هفت شهرک صنعتی و نود و هشت واحد تولیدی فعال به بررسی نسبتاً دقیق مبتنی بر پرسشنامه در مورد شهرک‌های صنعتی استان می‌پردازد. برای تأثیر شهرک‌های صنعتی بر توسعه فضایی در استان ایلام اطلاعات مربوط به نوزده شاخص اقتصادی، اجتماعی و کالبدی قبل و بعد از احداث شهرک‌های صنعتی مورد مقایسه قرار گرفته که بتوان به وسیله این شاخص‌ها اثرات شهرک‌های صنعتی را در توسعه فضایی استان با استفاده از آزمون‌های آماری t و f مورد سنجش قرار داد و این نوزده شاخص در راستای تغییر در الگوی سکونت و ساخت و ساز، تغییر در ارتباطات (شبکه‌ها - راه‌ها)، تغییر در مراکز فعالیت‌های اقتصادی می‌باشند. برای مقایسه زوجی و تحولات ایجاد شده بعد از احداث شهرک‌های صنعتی از آزمون t استفاده شده است، که از ۱۹ شاخص انتخاب شد. بعد از احداث شهرک‌های صنعتی در ۱۸ شاخص در سطح اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بوده، یعنی باعث ارتقاء شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و فضایی در سطح ۷ شهرستان استان شده است. به منظور مقایسه شهرستان ایلام با ۶ شهرستان دیگر استان از آزمون f در سطح اطمینان ۹۵٪ استفاده شده و نتیجه که به دست آمد این بود که از ۱۹ شاخص در ۱۴ شاخص اختلاف معنی‌دار بوده و باعث عدم تعادل ناحیه‌ای در سطح استان ایلام شده است که این مهم بین سال‌های (۱۳۸۰-۱۳۷۰) بوده است و در قسمت آخر که احداث شهرک‌های صنعتی ۶ شهرستان استان باعث ارتقاء شاخص‌ها و کاهش نابرابری‌ها در سطح استان شده است که با استفاده از آزمون f در سطح اطمینان ۹۵٪ از ۱۹ شاخص در ۱۵ شاخص باعث ارتقاء شاخص‌ها و کاهش نابرابری‌ها در سطح استان شده است که این مهم در سال‌های (۱۳۸۵-۱۳۸۰) ایجاد شده است.

فهرست مطالب:

۱	فصل اول : طرح تحقیق.....
۱-۱	بیان مسئله:.....
۱-۲	ضرورت و اهمیت موضوع:.....
۱-۳	اهداف تحقیق:.....
۱-۴	پرسش‌های پژوهش.....
۱-۵	فرضیات پژوهش.....
۱-۶	روش‌شناسی:.....
۱-۷	طراحی طرح تحقیق.....
۱-۷-۱	جمع‌آوری اطلاعات.....
۱-۷-۲	حدود و اهمیت منطقه مطالعاتی.....
۱-۷-۳	جامعه آماری.....
۱-۷-۴	واژه‌ها و مفاهیم کلیدی.....
۹	- فضای جغرافیایی:.....
۹	برنامه‌ریزی فضایی یا آمایشی.....
۱۰	صنعت.....
۱۰	قطب صنعتی:.....
۱۰	شهر صنعتی:.....
۱۰	مجتمع صنعتی:.....
۱۱	ناحیه صنعتی:.....
۱۲	شهرک صنعتی:.....
۱۳	نقطه صنعتی:.....
۱۳	۱-۷-۵) پیشینه مطالعات و تحقیقات شهرک‌های صنعتی:.....
۱۶	پیشینه و سابقه علمی در ایلام.....
۱۸	۱-۷) مسائل و مشکلات تحقیق.....
۱۹	فصل دوم : دیدگاهها ، مفاهیم ، روشها و الگوها (مبانی نظری تحقیق).....
۲۰	۲-۱) مکتب کارکردگرایی.....
۲۳	۲-۲) نظریه توسعه پایدار.....
۳۱	۲-۳) نظریه رشد و توسعه منطقه‌ای.....
۳۲	۲-۳-۱) رشد بخش‌های اقتصادی.....
۳۶	۲-۳-۲) پایه اقتصادی.....
۳۷	۲-۳-۳) قطب رشد.....
۳۹	۲-۴) شاخص توسعه یافتگی موريس.....
۴۲	فصل سوم : ویژگی های استان ایلام.....
۴۳	۳-۱) ویژگی‌های طبیعی استان.....
۴۳	۳-۱-۱) حدود و موقعیت جغرافیایی.....

۴۳ شکل و موقعیت جغرافیایی (۳-۱-۲)
۴۴ ساختار زمین شناسی و توپوگرافی (۳-۱-۳)
۴۴ الف) ساختار زمین شناسی
۴۵ ب) وضعیت توپوگرافی
۴۶ اقلیم (۳-۱-۴)
۴۶ منابع آب و خاک (۳-۱-۵)
۴۷ ویژگی‌های جمعیتی استان ایلام (۳-۲)
۴۷ ۱-۳-۲) تعداد و تراکم
۴۸ ۲-۳-۲) توزیع جمعیت
۵۱ ۳-۲-۳) ترکیب جنسی و سنی
۵۲ ۴-۲-۳) بعد خانوار
۵۲ ۵-۲-۳) سواد
۵۳ ۶-۲-۳) پیشینه تاریخی استان ایلام
۵۳ ۷-۲-۳) زبان و مذهب
۵۳ ۳-۳) ویژگی‌های اجتماعی استان ایلام
۵۳ ۱-۳-۳) آموزش و پرورش
۵۴ ۲-۳-۳) آموزش عالی
۵۴ ۳-۳-۳) تأمین اجتماعی
۵۵ ۴-۳) ویژگی‌های اقتصادی استان ایلام
۵۵ ۱-۳-۴) روند صنعتی شدن استان ایلام
۶۵ ۲-۳-۴) اهمیت استانی صنعت از نظر آمایش سرزمین
۶۵ ۳-۳-۴) ساختار شغلی
۶۹ ۴-۳-۴) پایه اقتصادی استان
۷۱ ۵-۳-۴) ضریب LQ
۷۳ ۶-۳-۴) توان‌های صنعتی استان
۷۳ ۱-۳-۴-۶) ذخایر معدنی و مواد اولیه
۷۵ ۲-۳-۴-۶) تعداد کارگاه‌های صنعتی استان و مقایسه آن با کشور در سال ۱۳۸۱
۷۸ ۷-۳-۴) مراکز نگهداری و ذخیره سازی کالا (انبار - سیلو - سردخانه)
۷۸ ۸-۳-۴) اعتبارات تعادل و توازن منطقه‌ای
۷۹ ۹-۳-۴) پول و بانکداری
۸۱ ۱۰-۳-۴) پایه اقتصادی استان به تفکیک شهرستان
۸۱ ۱-۳-۴-۱۰) شهرستان شیروان و چرداول
۸۱ ۲-۳-۴-۱۰) شهرستان مهران
۸۲ ۳-۳-۴-۱۰) شهرستان دره شهر
۸۲ ۴-۳-۴-۱۰) شهرستان دهلران
۸۳ ۵-۳-۴-۱۰) شهرستان آبدانان

۱۳ ۳-۴-۱۰-۶ شهرستان ایوان
۱۳ ۳-۴-۱۰-۷ شهرستان ایلام
۱۶ ۳-۵ میزان پایداری توسعه در استان ایلام
۹۳ فصل چهارم : شهرکهای صنعتی استان ایلام
۹۵ ۴-۱ موقعیت جغرافیایی شهرکها
۹۵ ۴-۱-۱ شهرک صنعتی ایلام
۹۵ ۴-۱-۲ شهرک صنعتی مهران
۹۶ ۴-۱-۳ شهرک صنعتی دهلران
۹۶ ۴-۱-۴ شهرک صنعتی شیروان و چرداول (سرابله)
۹۶ ۴-۱-۵ شهرک صنعتی دره شهر
۹۶ ۴-۱-۶ شهرک صنعتی ایوان
۹۷ ۴-۱-۷ شهرک صنعتی آیدانان
۹۷ ۴-۲ مکان‌گزینی و سیر تکوینی شهرکهای صنعتی در منطقه
۱۱۵ ۴-۳ ساختار شهرکهای صنعتی و نقش آن در توسعه استان
۱۲۷ فصل پنجم : آثار و پیامدهای حاصل از احداث شهرکهای صنعتی
۱۲۸ اثرات شهرکهای صنعتی بر توسعه فضایی استان ایلام
۱۵۹ نتیجه‌گیری از آزمون t
۱۶۰ آزمون F
۱۶۴ آزمون فرضیه اول :
۱۷۳ آموزن فرضیه دوم:
۱۷۴ ضریب همبستگی شاخص ها
۱۷۹ گروه بندی مناطق مورد بررسی برحسب شاخص های توسعه (تحلیل عاملی):
۱۷۹ عامل اول تحلیل خوشه ای (اقتصادی)
۱۸۰ عامل دوم (اجتماعی)
۱۸۰ عامل سوم (کالبدی)
۱۹۸ فصل ششم: نتیجه‌گیری و آزمون فرضیات
۲۰۰ - رابطه شهرکهای صنعتی با شهرهای منطقه:
۲۰۰ - سنجش موفقیت شهرکهای صنعتی
۲۰۱ - کاربرد دیدگاه و نظریه و مدل در تحقیق
۲۰۵ - پیشنهادات

فهرست جداول:

- جدول شماره (۱-۱) زمان طی شده برای دوبرابر شدن درآمد سرانه..... ۲
- جدول شماره (۱-۲) تعداد شهرکهای صنعتی و واحدهای تولیدی..... ۴
- جدول شماره (۱-۳) تعداد شهرکهای صنعتی..... ۹
- جدول شماره (۱-۴) پیشینه مطالعات و تحقیقات شهرکهای صنعتی..... ۱۴
- جدول شماره (۱-۵) عناوین مطالعات در ارتباط با شهرکهای صنعتی در کشور..... ۱۵
- جدول شماره (۱-۶) عناوین مطالعات در ارتباط با وضعیت صنعت در ایلام..... ۱۷
- جدول شماره (۲-۱) مقدار شاخصها در سکونتگاهها..... ۳۹
- جدول شماره (۲-۲) مقدار همگن شاخصهای توسعه به دست آمده براساس Y و $D.I$ ۴۰
- جدول شماره (۳-۱) - وسعت شهرستانهای استان ایلام و درصد مساحت شهرستانها..... ۴۳
- جدول شماره (۳-۲) - جمعیت شهرستانهای استان ایلام به تفکیک جمعیت شهری، روستایی و غیرساکن..... ۴۸
- جدول شماره (۳-۳) - جمعیت شهرهای استان ایلام به تفکیک مرد و زن..... ۴۹
- جدول شماره (۳-۴) - جمعیت استان برحسب جنس در نقاط شهری و روستایی..... ۵۱
- جدول شماره (۳-۵) - توزیع نسبی جمعیت برحسب گروههای سنی و مقایسه آن با متوسط کشور..... ۵۱
- جدول شماره (۳-۶) - توزیع نسبی خانوارها برحسب تعداد افراد خانوار..... ۵۲
- جدول شماره (۳-۷) - تعداد دانش آموزان دولتی و غیردولتی در سال تحصیلی ۱۳۸۲-۸۳..... ۵۴
- جدول شماره (۳-۸) - تعداد مستمری بگیران استان..... ۵۴
- جدول شماره (۳-۹) - توزیع اعتبارات عمرانی فصل صنایع در سالهای (۱۳۸۶-۱۳۵۹)..... ۶۱
- جدول شماره (۳-۱۰) - شاخص های کلی برنامه های اول - دوم و سوم توسعه بخش صنعت و معدن..... ۶۲
- جدول شماره (۳-۱۱) - شاخص های کلی برنامه های اول - دوم و سوم توسعه بخش صنعت و معدن..... ۶۳
- جدول شماره (۳-۱۲) - شاخص های کلی برنامه های اول - دوم و سوم توسعه بخش صنعت و معدن..... ۶۳
- جدول شماره (۳-۱۳) - شاخص های کلی برنامه های اول - دوم و سوم توسعه بخش صنعت و معدن..... ۶۴
- جدول شماره (۳-۱۴) - نرخ مشارکت اقتصادی، سهم اشتغال و نرخ بیکاری از جمعیت ۱۰ ساله..... ۶۶
- جدول شماره (۳-۱۵) - نرخ مشارکت اقتصادی، سهم اشتغال و نرخ بیکاری از جمعیت ۱۵ ساله..... ۶۶
- جدول شماره (۳-۱۶) ارزش و نرخ تولید ناخالص داخلی استان ایلام..... ۷۱
- جدول شماره (۳-۱۷) نتایج مدل اقتصاد پایه..... ۷۲
- جدول شماره (۳-۱۸) ضریب مکانی فعالیت های پانزده گانه استان ایلام در سال ۱۳۸۳..... ۷۳
- جدول شماره (۳-۱۹) - تعداد کارگاههای صنعتی استان ایلام و مقایسه آن با کشور..... ۷۶
- جدول شماره (۳-۲۰) - توزیع اعتبارات تعادل و توازن منطقه ای سالهای ۱۳۸۱ لغایت ۱۳۸۶..... ۷۸
- جدول شماره (۳-۲۱) - تعداد شعبه و باجه بانکهای استان در سال ۱۳۸۲..... ۷۹
- جدول شماره (۳-۲۲) - تعداد کارکنان بانکهای استان در سال ۱۳۸۲..... ۸۰
- جدول شماره (۳-۲۳) ضریب مکانی به تفکیک بخشهای اقتصادی، فعالیتها و شهرستانها..... ۸۵
- جدول شماره (۳-۲۴) مقایسه شاخصهای توسعه پایدار در استان با میتنگین کشور..... ۹۰
- جدول شماره (۳-۲۵) شاخص های فیزیکی و کاربری..... ۹۲
- جدول شماره (۴-۱) معیارهای اصلی جهت اولویت بندی اراضی استان ایلام جهت توسعه منطقه ای..... ۹۹

- جدول شماره (۴-۲۰) رتبه‌بندی معیارهای اصلی : ۱۰۰
- جدول شماره (۴-۳) معیارهای برگزیده جهت مکان‌یابی شهرک‌های صنعتی استان ایلام ۱۰۱
- جدول شماره (۴-۴) درصد تجمعی معیارهای برگزیده جهت مکان‌یابی شهرک‌های صنعتی استان ایلام ۱۰۱
- جدول شماره (۴-۵) درصد تجمعی ضریب ضریب ۱۰۱
- جدول شماره (۴-۶) وضعیت واحد صنعتی از لحاظ بازار مصرف محصولات تولید شده به تفکیک نقاط ۱۲۰
- جدول شماره (۴-۷) تعداد کارکنان واحدهای صنعتی شهرک‌ها به تفکیک زن و مرد ۱۲۰
- جدول شماره (۴-۸) وضعیت واحدهای صنعتی از لحاظ حقوق و مزایا ۱۲۰
- جدول شماره (۴-۹) وضعیت ماشین‌آلات واحدهای صنعتی شهرک‌های صنعتی ۱۲۱
- جدول شماره (۴-۱۰) وضعیت شهرک‌های صنعتی از لحاظ تأمین مواد اولیه به تفکیک داخل و خارج از استان ۱۲۱
- جدول شماره (۴-۱۱) وضعیت شهرک‌های صنعتی از لحاظ تأمین نیروی انسانی به تفکیک مدرک تحصیلی ۱۲۱
- جدول شماره (۴-۱۲) وضعیت کارکنان واحدهای صنعتی شهرک‌ها از لحاظ تأهل ۱۲۲
- جدول شماره (۴-۱۳) تعداد کارکنان واحدهای صنعتی به تفکیک محل تولد ۱۲۲
- جدول شماره (۴-۱۴) وضعیت واحدهای صنعتی از لحاظ سابقه کاری ۱۲۲
- جدول شماره (۴-۱۵) میانگین زمان صرف شده برای رسیدن به محل کار ۱۲۳
- جدول شماره (۵-۱) شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستان ایلام ۱۳۰
- جدول شماره (۵-۲) شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستان ایوان ۱۳۱
- جدول شماره (۵-۳) شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستان مهران ۱۳۲
- جدول شماره (۵-۴) شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستان دهلران ۱۳۳
- جدول شماره (۵-۵) شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستان دره شهر ۱۳۴
- جدول شماره (۵-۶) شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستان آبدانان ۱۳۵
- جدول شماره (۵-۷) شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستان شیروان و چرداول ۱۳۶
- جدول شماره (۵-۸) شاخص تراکم راه فرعی و اصلی ۱۳۷
- جدول شماره (۵-۹) شاخص تراکم راه روستایی ۱۳۸
- جدول شماره (۵-۱۰) شاخص ضریب نفوذ تلفن ثابت ۱۳۹
- جدول شماره (۵-۱۱) شاخص ضریب نفوذ تلفن همراه ۱۴۰
- جدول شماره (۵-۱۲) نرخ رشد شهرنشینی ۱۴۱
- جدول شماره (۵-۱۳) تراکم در کلاس در مقطع ابتدایی ۱۴۲
- جدول شماره (۵-۱۴) تراکم در کلاس در مقطع راهنمایی ۱۴۳
- جدول شماره (۵-۱۵) تراکم در کلاس در مقطع متوسطه ۱۴۴
- جدول شماره (۵-۱۶) تراکم جمعیت ۱۴۵
- جدول شماره (۵-۱۷) نسبت دانش آموزان فنی و حرفه‌ای و کار و دانش به کل دانش آموزان دوره متوسطه ۱۴۶
- جدول شماره (۵-۱۸) نسبت تسهیلات پرداختی بخش صنعت به کل تسهیلات پرداختی ۱۴۷
- جدول شماره (۵-۱۹) نسبت اعتبارات عمرانی فصل صنایع به کل اعتبارات عمرانی استانی ۱۴۸
- جدول شماره (۵-۲۰) نسبت سپرده گذاری بخش صنعت ۱۴۹
- جدول شماره (۵-۲۱) نسبت اشتغال بخش صنعت ۱۵۰
- جدول شماره (۵-۲۲) نسبت اشتغال بخش صنعت ساخت ۱۵۱

جدول شماره (۵-۲۳) نسبت شرکت های حمل و نقل کالا	۱۵۲
جدول شماره (۵-۲۴) نسبت ساختمانهای سه طبقه و بیشتر	۱۵۳
جدول شماره (۵-۲۵) نسبت جمعیت به تعداد شعب بانک	۱۵۴
جدول شماره (۵-۲۶) میزان آموزش های فنی و حرفه ای	۱۵۵
جدول شماره (۵-۲۷) مقایسه زوجی قبل و بعد از احداث شهرک های صنعتی با استفاده از آزمون t	۱۶۵
جدول شماره (۵-۲۸) مقایسه شاخص های اقتصادی، اجتماعی و کالبدی بین شهرستان ایلام و سایر	۱۶۶
جدول شماره (۵-۲۹) مقایسه شاخص های شهرستان ایلام با سایر شهرستان ها با استفاده از آزمون F	۱۷۲
جدول شماره (۵-۳۰) مقایسه ضریب همبستگی شاخص ها به تفکیک زیاد - متوسط - کم	۱۷۸
جدول شماره (۵-۳۱) مقایسه شاخص های اقتصادی، اجتماعی و کالبدی شهرستانها	۱۸۱
جدول شماره (۵-۳۲) رتبه بندی شهرک های صنعتی	۱۸۹
جدول شماره (۶-۱) رتبه بندی شهرک های صنعتی	۱۹۹
جدول شماره (۶-۲) رتبه بندی عامل های اقتصادی، اجتماعی و کالبدی به تفکیک شهرستان	۲۰۱
جدول شماره (۶-۳) تعداد شاغلین بخش های اقتصادی قبل و بعد از احداث شهرک های صنعتی	۲۰۲

فهرست نمودارها:

نمودار شماره (۲-۱) طبقه بندی شاخص های توسعه پایدار و تعامل آنها با یکدیگر	۲۷
نمودار شماره (۳-۱) - مقایسه درصد جمعیت و درصد مساحت استان ایلام	۵۰
نمودار شماره ۲-۳-الف)	۶۷
نمودار شماره ۲-۳-ب)	۶۷
نمودار شماره ۲-۳-ج)	۶۷
نمودار شماره ۳-۳-الف)	۶۸
نمودار شماره ۳-۳-ب)	۶۸
نمودار شماره ۳-۳-ج)	۶۸
نمودار شماره (۳-۴) - مقایسه تعداد کارگاه های صنعتی استان و کشور برحسب نفر - کارکن	۷۷
نمودار شماره (۳-۵) - درصد مقایسه کارکنان بانک های استان ایلام در سال ۱۳۸۳	۸۰
نمودار شماره ۱-۵ شاخص تراکم راه فرعی و اصلی	۱۳۷
نمودار شماره ۲-۵ شاخص تراکم راه روستائی	۱۳۸
نمودار شماره ۳-۵ شاخص ضریب نفوذ تلفن ثابت	۱۳۹
نمودار شماره ۴-۵ شاخص ضریب نفوذ تلفن همراه	۱۴۰
نمودار شماره ۵-۵ نرخ رشد شهرنشینی	۱۴۱
نمودار شماره ۶-۵ تراکم در کلاس در مقطع ابتدایی	۱۴۲
نمودار شماره ۷-۵ تراکم در کلاس در مقطع راهنمایی	۱۴۳

- نمودار شماره ۵-۸ تراکم در کلاس در مقطع متوسطه..... ۱۴۴
- نمودار شماره ۵-۹ تراکم جمعیت..... ۱۴۵
- نمودار شماره ۵-۱۰ نسبت دانش آموزان فنی و حرفه ای و کار و دانش به کل دانش آموزان دوره متوسطه..... ۱۴۶
- نمودار شماره ۵-۱۱ نسبت تسهیلات پرداختی بخش صنعت به کل تسهیلات پرداختی..... ۱۴۷
- نمودار شماره ۵-۱۲ نسبت اعتبارات عمرانی فصل صنایع به کل اعتبارات عمرانی استانی..... ۱۴۸
- نمودار شماره ۵-۱۳ نسبت سپرده گذاری بخش صنعت..... ۱۴۹
- نمودار شماره ۵-۱۴ نسبت اشتغال بخش صنعت..... ۱۵۰
- نمودار شماره ۵-۱۵ نسبت اشتغال بخش صنعت ساخت..... ۱۵۱
- نمودار شماره ۵-۱۶ نسبت شرکت های حمل و نقل کالا..... ۱۵۲
- نمودار شماره ۵-۱۷ نسبت ساختمانهای سه طبقه و بیشتر..... ۱۵۳
- نمودار شماره ۵-۱۸ نسبت جمعیت به تعداد شعب بانک..... ۱۵۴
- نمودار شماره ۵-۱۹ میزان آموزش های فنی و حرفه ای..... ۱۵۵

فهرست نقشه ها :

- نقشه شماره ۱ موقعیت جغرافیائی استان ایلام ۱۰۲
- نقشه شماره ۲ کاربری اراضی استان ایلام ۱۰۳
- نقشه شماره ۳ منابع آب استان ایلام ۱۰۴
- نقشه شماره ۴ راههای استان ایلام ۱۰۵
- نقشه شماره ۵ پراکندگی گسلها در استان ایلام ۱۰۶
- نقشه شماره ۶ سطوح ارتفاع و شیب استان ایلام ۱۰۷
- نقشه شماره ۷ میانگین بارش سالانه و میانگین دما ۱۰۸
- نقشه شماره ۸ وضعیت واگذاری اراضی شهرکهای صنعتی ۱۰۹
- نقشه شماره ۹ پراکندگی شهرکهای صنعتی ۱۱۰
- نقشه شماره ۱۰ سلسله مراتب شهری استان ۱۱۱
- نقشه شماره ۱۱ پراکندگی نقاط روستایی استان ۱۱۲
- نقشه شماره ۱۲ وسعت شهرکهای صنعتی ۱۱۳
- نقشه شماره ۱۳ جهات توسعه استان ایلام ۱۱۴
- پیوست

فصل اول:

طرح تحقیق

(۱-۱) بیان مسئله

صنعتی شدن بخشی از فرایند بی‌انتهای توسعه اقتصادی است که از نیمه دوم قرن هجدهم در بریتانیا شروع شد و به دنبال آن امواج توسعه صنعتی در جهان منتشر گردید. دومین انقلاب صنعتی بین سال‌های ۱۸۷۰ تا ۱۹۱۳ به وقوع پیوست. در این سال‌ها پیشرفت‌های تکنولوژیکی برای توسعه علوم گسترش وسیعی یافت. بعد از جنگ جهانی دوم دوره‌ای تازه از گسترش تولید و تجارت که در تاریخ جهان بی‌سابقه بود آغاز گردید. رشد صنعتی در این دوره عمدتاً از نوآوری‌ها و ابداعات بوجود آمده در برخی صنایع و کالاهای مصرفی با دوام سرچشمه گرفت. بدین ترتیب کشورهای پیشرفته صنعتی امروز جهان طی دوره‌ای کمتر از سه قرن با حرکتی تدریجی و تکاملی توانسته‌اند از آغاز فرایند صنعتی شدن خود، نتایج سودمند و قطعی کنش متقابل تغییرات تکنولوژیک، تقسیم کار ملی و بین‌المللی و تحولات تجارت جهانی را در چارچوب تغییرات ساختاری در اقتصاد ملی خود تجربه کنند که خیلی کوتاه آن را رشد و توسعه صنعتی می‌نامند.

اما در کشورهای در حال توسعه جهان بسیار دیر به جریان صنعتی شدن پیوستند و تاریخ صنعتی آنان عمدتاً به دوره پس از جنگ جهانی دوم خلاصه می‌شود.

در عصر کنونی کوشش برای صنعتی کردن کشورهای در حال توسعه به صورت یکی از نهضت‌های بزرگ جهان در آمده‌است. صنعتی شدن هدفی است که کشورهای در حال توسعه امید دارند با نیل به آن بر مشکلاتی چون فقر، عدم امنیت و تراکم بیش از اندازه جمعیت راه حلی یافته و به عقب ماندگی خود خاتمه بخشند.

منطقی‌ترین و مهم‌ترین دلیل مبادرت به طرح برنامه‌های صنعتی این است که با اجرای آن می‌توان درآمد ملی یک کشور را افزایش داد. دلیل منطقی دیگری که صنعتی شدن کشورها را ایجاب می‌کند این است که این امر موجب تنوع صادرات شده و عامل مؤثری برای بهبود ذخایر ارزی و درآمد ملی می‌باشد. یکی دیگر از مزایای صنعتی شدن، ایجاد ثبات اقتصادی و ایجاد اشتغال برای بیکاران می‌باشد.

با آغاز دهه ۱۹۸۰ کشورهای صادرکننده نفت با به جریان گذاردن منابع سرشار نفتی خود الگوهای صنعتی شدن را بررسی و تعقیب می‌نمودند.

صنعتی شدن رویکرد اصلی برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی امروز و فردای هر کشور است. در یک صد سال گذشته برخی کشورها در حرکت از یک اقتصاد روستایی معیشتی به سوی یک اقتصاد صنعتی مدرن به طور قابل توجهی گذر زمان را به حداقل رسانده‌اند. جدول شماره (۱) زمان طی شده برای دو برابر شدن درآمد سرانه در کشورهای مختلف را نشان می‌دهد. به نظر می‌رسد با بررسی تجارب این‌گونه اقتصادها می‌توان به شواهد مشترکی دست یافت که موجب تسریع و تسهیل روند توسعه صنعتی در کشور شود. (نیلی، ۱۳۸۲، ص ۱۵-۱۴)

جدول شماره ۱-۱: زمان طی شده برای دو برابر شدن درآمد سرانه در برخی از کشورها، طی سده گذشته

	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰
بریتانیا ۱۷۸۰-۱۸۳۷						
امریکا ۱۸۳۹-۱۸۸۶						
ژاپن ۱۸۸۵-۱۹۱۹						
برزیل ۱۹۴۰-۱۹۶۰						
کره ۱۹۶۶-۱۹۷۷						
چین ۱۹۷۷-۱۹۸۷						

مأخذ: Socio-Economic Development strategy for Vietnam up to year 2010-UN IPO 2000

در ایران از آغاز دهه ۱۳۴۰ هـ. ش. به کمک دلارهای نفتی و مشارکت سرمایه‌های خارجی، با تأسیس واحدهای تولیدی کوچک و بزرگ، بخش صنعت پیوسته رو به رشد بوده‌است. در دهه ۱۳۵۰ هـ. ش. و به خصوص پس از افزایش ناگهانی قیمت نفت در سال ۱۳۵۳، رشد صنعت شتاب بیشتری به خود گرفت. نوسان‌های شدید و فراوان سالانه در آهنگ رشد صنعتی در دو دهه ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰، بیانگر القایی بودن این رشد و مغایرت آن با ساختارهای اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی در جامعه بوده‌است. به طور کلی توسعه صنعتی قبل از انقلاب که بدون رعایت ارتباط و تناسب منطقی با کل اقتصاد کشور و امکانات داخلی و بدون برنامه‌ای در زمینه انتقال فن‌آوری، آموزش نیروی انسانی، تربیت مدیران متخصص و بدون تکمیل زنجیره‌های داخلی تولید انجام می‌گرفت، منجر به احداث صنایع وابسته و مونتاژ و عمدتاً مصرفی برای پاسخ‌گویی به بازار مصرف داخلی شد، که اغلب به شکل انحصارات و در خدمت سرمایه‌داری دولتی و شرکای خارجی آنها قرار داشت.

در سال ۱۳۵۷، به علت وقوع انقلاب اسلامی که منجر به اختلال نظام اقتصادی کشور، اعتصاب‌های وسیع در کارخانه‌ها، خروج سرمایه‌ها و فرار سرمایه‌داران وابسته گردید، بخش صنعت با رشد منفی مواجه شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به رغم جنگ تحمیلی، محاصره اقتصادی و کاهش فراوان صادرات نفت، بخش صنعت رشد ملایمی را آغاز نمود. گرچه این رشد، شتاب قبل از انقلاب را نداشت، اما آهنگ آن پیوسته فزاینده بود و از نوسان‌های شدید قبل از انقلاب اثری در آن دیده نمی‌شد. امروزه فقدان راهبردهای توسعه صنعتی، عقب ماندن فن‌آوری صنعتی و فقدان توانایی رقابت در بازارهای جهانی از بزرگ‌ترین چالش‌های توسعه صنعتی کشور محسوب می‌گردد.

قبل از انقلاب، بخش صنعت در سازماندهی فضایی کشور و توسعه منطقه‌ای کمتر نقش خلاق‌ی ایفا کرده‌است. این بخش به جای مشارکت در ایجاد کانون‌های مرکزی توسعه به دنبال ایجاد قطب‌های صنعتی حرکت کرده‌است. البته صناعی چون مس سرچشمه که به دلیل جبر مکانی برای استقرار در کنار معدن، لاجرم در منطقه توسعه نیافته شکل گرفته‌بودند، استثنا می‌باشند.

بعد از انقلاب نیز به علت نبود راهبردهای مشخص و راه‌کارهای عملی برای توسعه صنعتی کشور و به سبب رکود در اجرای طرح‌های جدید دولتی و فقدان انگیزه برای سرمایه‌گذاری خصوصی، بخش صنعت نتوانسته‌است نقش مؤثری در شکل‌دهی و سازمان‌دهی فضایی توسعه در سطح ملی و منطقه‌ای ایفا نماید. بخش خصوصی نیز اگر توان و انگیزه‌ای برایش باقی مانده باشد، تحت تأثیر انگیزه‌های سودجویی طبیعی خود، گرایش به سرمایه‌گذاری در منطقه‌های توسعه یافته‌تر دارد. هدایت فضایی و مکانی فعالیت‌های بخش خصوصی توسط دولت به علت فقدان راهبردهای توسعه فضایی برای تعیین خطوط کلی شکل‌گیری فضای توسعه ملی در مرحله‌های مختلف توسعه منجر به بروز از هم گسیختگی، واگرایی و چندگانگی در تصمیم‌ها، پراکنده بودن بدون هدف فعالیت‌های صنعتی در سطح سرزمین و عدم موفقیت در توسعه فضایی کشور گردیده‌است. به این ترتیب سیاست‌های ارادی، تاکنون نقش کمی در شکل‌گیری توسعه فضایی (شهری و منطقه‌ای) در کشور توسط بخش صنعت بر عهده داشته‌است. (معصومی اشکوری، ۱۳۸۳، ص ۱۱۶-۱۱۴) استان ایلام نیز همچون سایر مناطق کشور محل سرمایه‌گذاری محدود صنعتی بوده‌است.

این استان با وسعت ۲۰۱۳۳ کیلومترمربع مساحت و با جمعیت حدود ۵۴۵۷۸۷ نفر به ۱/۲ درصد وسعت و ۰/۸ جمعیت کشور را به خود اختصاص داده‌است. براساس سرشماری نفوس و مسکن آبان ماه ۱۳۸۵ مرکز آمار ایران این استان دارای ۷ شهرستان، ۱۷ بخش، ۱۷ شهر و ۳۶ دهستان می‌باشد. استان ایلام یکی از استان‌های در حال توسعه کشور می‌باشد، که در سال‌های قبل از انقلاب و همچنین دوران دفاع مقدس از مراحل توسعه باز ماند. در این استان نرخ بیکاری دو رقمی می‌باشد و افراد نیازمند که وابسته به دستگاه‌های حمایتی (کمیته امداد حضرت امام (ره) و اداره کل بهزیستی) نزدیک به نیمی از جمعیت استان را در بر می‌گیرد.

هم‌اکنون استان در مسیر توسعه قرار گرفته‌است، براساس طرح جامع استان و سند ملی و نظریه پایه توسعه استان یکی از قابلیت‌های این استان بخش صنعت و معدن می‌باشد (نفت و گاز، سیمان و سایر صنایع صنعتی) ۱۱ درصد گاز کشور در استان ایلام قرار دارد و روزانه ۸۰ هزار بشکه نفت تولید و به وسیله خط انتقال به خوزستان صادر می‌شود. معادن غنی استان شامل سیمان و گچ و سایر کانی‌های غیرفلزی می‌باشد که کارخانه سیمان آن برای چهارمین سال پیاپی کیفیت سیمان برتر دنیا را با تولید سیمان تپ ۵ به خود اختصاص داده‌است.

باتوجه به مرز ۴۲۵ کیلومتری با کشور عراق که بازار بسیار مناسبی برای کالاها و خدمات صنعتی این استان می‌باشد، آینده بسیار خوبی در انتظار دارد. در کنار توسعه صنعت نفت و گاز، سیمان، احداث کارگاه‌ها و کارخانجات صنعتی در چارچوب شهرک‌های صنعتی در حال شکل گرفتن است که جریان رشد و توسعه را در استان تسریع می‌بخشد.

بررسی تحلیل ساختار صنعتی در سطح مناطق، از جمله شهرها و روستاها باتوجه به نگرش آمایشی، می‌تواند موجب شناخت روابط حاکم بر فضا و بازتاب ناشی از آن و زمینه‌ای برای برنامه‌ریزی‌های فضایی گردد. صنعت به عنوان فعالیت پایه اقتصادی، با تأثیرگذاری و تأثیرپذیری از سیاست‌های کلان ملی در مقیاس‌های متفاوت، دگرگونی‌ها و تحولات عمیق ساختاری را به وجود آورده و اشکال خاص فضایی را به نمایش گذاشته‌است. شهرک‌های صنعتی یکی از مهم‌ترین اشکال استقرار صنعت در فضا به شمار می‌روند که در ارتباط با نظام سکونت‌گاهی مناطق مختلف کشور تغییرات اقتصادی فضایی را ایجاد نموده‌اند. شهرک‌های صنعتی استان در دو سطح طبقه بندی می‌شوند.

جدول شماره (۱-۲) - شهرک‌های صنعتی و واحدهای تولیدی به تفکیک شهرستان

جمع	واحدهای صنعتی		شهرک صنعتی		جمع
	غیرفعال	فعال	در حال آماده‌سازی	فعال	
۲۵۹	۱۶۱	۹۸	۳	۵	جمع
۱۹۳	۱۲۴	۶۹	۱	۱	مرکز استان (ایلام)
۶۶	۳۷	۲۹	۲	۴	شهرستان‌ها
۱۷	۱۲	۵		۱	مهران
۳۱	۱۹	۱۲		۱	دهلران
۱۰	۶	۴		۱	ایوان
۸	—	۸		۱	شیروان چرداول
—	—	—	۱		دره شهر
—	—	—	۱		آبدانان

مأخذ: آمارگیری میدانی - سال ۱۳۸۶

مطالعه و پژوهش در زمینه شهرک‌های صنعتی از دیدگاه آمایش سرزمین با تاکید بر تأثیرات آن در سطح استان با رویکرد جغرافیایی موضوعی جدید محسوب می‌شود و نتایج تحقیقات موردی که درباره این موضوع انجام شده تاکنون طبقه‌بندی و منتشر نشده‌است. در این راستا با انجام تحلیل سازمان فضایی استان با استفاده از الگوی مرکز ثقل و سنجش میزان تمرکز در منطقه، با به کارگیری الگوهای تمرکز شهری، تفاوت‌های منطقه‌ای و امتیاز استاندارد این نتیجه حاصل می‌شود که تشخیص دهیم میزان تمرکز فضایی در استان چه دامنه‌ای دارد و مکان یابی شهرک‌های صنعتی در استان چه میزان بهینه و کارآمد بوده‌است.

۲-۱) ضرورت و اهمیت موضوع:

امروزه صنعت نقش عمده‌ای را در تولید و اشتغال بر عهده دارد و همزمان بخش عمده‌ای از صادرات را نیز به خود اختصاص داده‌است، و در همان حال ورودی سایر بخش‌های اقتصادی را نیز فراهم می‌سازد، لذا نیاز به تدوین استراتژی صنعتی و توجه به صنعت الزامی می‌باشد. باید تاکید کرد که صنعتی شدن لزوماً تنها را دستیابی به رشد سریع در درآمد سرانه نبوده اما در بلند مدت برای حفظ رشد به صورت پایدار قطعاً اقتصادی مبتنی بر یک صنعت پویا مورد نیاز است. بررسی ساختار صنعتی در سطح مناطق با توجه به نگرش آمایشی و تحلیلی آثار حاصل از آن در فضاهای سکونت‌گاهی می‌تواند موجب کشف روابط حاکم بر فضا و بازتاب ناشی از آن گردد. صنعت به عنوان فعالیت پایه اقتصادی، تأثیرگذاری و تأثیرپذیری از سیاست‌های کلان ملی در مقیاس‌های متفاوت، دگرگونی‌ها و تحولات عمیق ساختاری را به وجود آورده و اشکال خاص فضایی را به نمایش گذاشته‌است. شهرک‌های صنعتی یکی از مهم‌ترین اشکال استقرار صنعت در فضا به شمار می‌روند که در ارتباط با نظام سکونت‌گاهی مناطق مختلف کشور تغییرات اقتصادی فضایی را ایجاد نموده‌اند. فعالیت‌های صنعتی در چارچوب ۸ شهرک صنعتی در استان ایلام مستقر هستند که شهرستان ایلام با ۲ شهرک صنعتی که یکی در دست اقدام و دیگری دارای تعداد ۱۹۳ واحد صنعتی می‌باشد که تعداد ۶۹ واحد فعال و مابقی که ۱۲۴ واحد هستند غیرفعال می‌باشند.

در شهرستان مهران تعداد واحدهای صنعتی ۱۷ واحد است که از این تعداد ۵ واحد فعال و ۱۲ غیرفعال هستند. در شهرستان دهلران ۳۱ واحد وجود دارد که تعداد ۱۲ واحد فعال و ۱۹ واحد غیرفعال می‌باشد. در شهرستان ایوان ۱۰ واحد وجود دارد که تعداد ۴ واحد فعال و ۶ واحد غیرفعال می‌باشد. در شهرستان شیروان و چرداول ۸ واحد فعال وجود دارد. در شهرستان‌های دره‌شهر و آبدانان واحد صنعتی وجود ندارد.

این شهرک‌ها با توجه به شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی موجب تغییرات عمیق ساختاری و تفاوت‌های سکونت‌گاهی شده‌است. با توجه به اینکه تعداد واحدهای فعال صنعتی در استان ایلام ۶۹ واحد می‌باشد که حدود ۷۰ درصد این واحدها در شهرک صنعتی ایلام مستقر می‌باشد. حدود ۵ درصد در شهرستان مهران و نزدیک ۱۲ درصد در شهرک صنعتی شهرستان دهلران قرار دارند.

۴/۵ درصد در شهرک صنعتی ایوان و ۸/۵ درصد در شهرک صنعتی سرابله مستقر هستند و دو شهرستان دره‌شهر و آبدانان واحد صنعتی فعال ندارند.

به نظر می‌رسد تمرکز فضایی فعالیت‌های صنعتی در شهر ایلام در مقایسه با سایر نقاط استان زمینه عدم تعادل‌های منطقه‌ای را به وجود آورده‌است. پیش‌بینی می‌شود این وضعیت با فعال شدن واحدهای صنعتی غیرفعال در شهرک‌های صنعتی استان شکل کاملی به خود

می‌گیرد. این خود مبین سیمای توسعه فضایی نامتعادل در استان ایلام به دنبال راه‌اندازی شهرک‌های صنعتی در این استان است. مقایسه تطبیقی در سطح استان در دو مقطع زمانی تأثیر فعالیت‌های صنعتی در شکل شهرک‌ها را آشکار می‌سازد و آثار متفاوت اقتصادی، اجتماعی و فضایی ناشی از آن را به نمایش می‌گذارد.

با توجه به عمر کوتاه شهرک‌های صنعتی در ایلام و مطالعات محدودی که براساس اطلاعات موجود انجام گرفته‌است. چنین پژوهشی می‌تواند در جهت افزایش اطلاعات آماری برای تکمیل ادبیات موجود مورد استفاده واقع شود.

اطلاعات آماری که مشخصات تک تک واحدهای تولیدی را نمایش دهد. در سازمان‌های ذی‌ربط وجود ندارد. اگر اطلاعاتی هم موجود است بیشتر در ارتباط با صدور مجوز تأسیس و احداث می‌باشد. بنابراین داده‌هایی که بتوان بر مبنای آن مطالعات اقتصادی، اجتماعی را انجام داد نه تنها در مؤسسات مربوط وجود ندارد، بلکه هنوز پژوهشی نیز در این زمینه انجام نگرفته‌است لذا این پژوهش با بهره‌گیری از داده‌های مربوط به ۵ شهرک صنعتی و ۹۸ واحد تولیدی فعال به بررسی نسبتاً دقیق مبتنی بر پرسشنامه در مورد شهرک‌های صنعتی استان ایلام پرداخته‌است. این پژوهش می‌تواند به عنوان پایه آماری برای مطالعات بعدی مورد استفاده قرار گیرد.

۳-۱) اهداف تحقیق:

- ۱- اندازه‌گیری شاخص‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی در استان
- ۲- تحلیل آثار حاصل از فعالیت شهرک‌های صنعتی بر سطح توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و فضایی استان ایلام
- ۳- ارائه راه‌کارهای مناسب جهت کاهش عدم تعادل‌های ناحیه‌ای در زمینه توسعه صنعتی در استان
- ۴- استفاده از نتایج پایان‌نامه حاضر در مورد سایر شهرک‌های صنعتی استان‌های کشور در راستای اعمال سیاست‌های همترازی، هم ارزی در مناطق مختلف کشور

۴-۱) پرسش‌های پژوهش

- راه‌اندازی و بهره‌برداری از شهرک‌های صنعتی در دو دهه گذشته در استان ایلام چه تأثیری بر توسعه فضایی استان ایلام داشته‌است؟
- آیا پراکنش شهرک‌ها در سطح استان می‌تواند بر کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای مؤثر واقع شود؟